

Hallássérült középiskolások felolvasásának és spontán beszédének jellemzői

Szabó Ágnes¹ – Tóth Andrea²

^{1,2} Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Nyelvtudományi Doktori Iskola, Alkalmazott nyelvészet oktatási program

¹agnes-szabo@caesar.elte.hu, ²tohandii@gmail.com

A halláscsökkenés nehézséget okoz mind a beszédfeldolgozás, mind a beszéd kivitelezése során. A hallássérült gyermekek beszédére jellemző a beszédhangok hibás ejtése, valamint a prozódiai eltérések megjelenése. A középiskolás hallássérülteknek érettségi vizsgát kell tenniük, melyhez a beszédfeldolgozás sikeressége mellett elengedhetetlen a beszédprodukciónak a sikeressége, ezáltal azok jellemzőinek vizsgálata, jobb megismerése is.

Jelen kutatás célja a középiskolás hallássérültek beszédprodukciónak a jobb megismerése, annak feltárása, hogy milyen összefüggések mutatkoznak a felolvasás és a spontán szöveg szupraszegmentális szerkezetében, illetve a megakadásjelenségek előfordulásában.

Hipotéziseink a következők voltak: 1) a szupraszegmentális szerkezetben, valamint a megakadásjelenségek előfordulásában jellegzetes eltérések figyelhetők meg a középiskolás hallássérültek esetén is (Horváth–Beke 2013), 2) a különböző szövegtípusokban megfigyelt sajátosságok összefüggést mutatnak.

A kutatáshoz 12 hallássérült és 12 ép halló középiskolás tanuló szövegfelolvasását, valamint a szöveg alapján készült spontán narratíváját rögzítettük. A szöveg a BEA protokoll „Méreg vagy vitamin?” című ismeretterjesztő szövege volt. Elemeztük a beszéd szupraszegmentális szerkezetét (artikulációs és beszédtempó, alaphangmagasság, a beszédszakaszok hangközértéke, szünetek időtartama) és a megakadásjelenségeket, valamint ezek összefüggéseit a két szövegtípusban.

Az eredmények jellegzetes különbséget mutattak a tempó, az alaphangmagasság, valamint a hangközértékek tekintetében. A hallássérült fiatalok integrált oktatása hangsúlyossá teszi a középiskolai tanulók beszédprodukciónak a folyamatos fejlesztését.